

שולחן הגלגול

גליון 429

ערש"ק פ' משפטים
שבוע פרשת תרומה | ה'תשע"ט

גיליון שבועי

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

משולחן ההלכה
מאת הרב יעקב חביב
דיין ומו"צ, וחבר איחוד הרבנים מהדרין צרפת <

בדין חלב, גבינה וחמאת עכו"ם

מהו האיסור בחלב נכרי?

חלב נכרי הוא חלב שנחלב על ידי מי שאינו יהודי כאשר לא נמצא יהודי בשטח החליבה לאורך כל תהליך החליבה, כדי להשגיח שהגוי לא יערב חלב בהמה שאיננה כשרה. חז"ל אסרו חלב זה בהנאה, שמא הגוי יערב בו חלב בהמה טמאה, ואין אפשרות לזהות את הדבר כמובא בגמרא¹ וכן נפסק להלכה בשו"ע².

נחלקו הפוסקים מה הדין כאשר הגוי חלב את הבהמה ללא השגחת יהודי, אך ברור לנו שלא התערבב בחלב בהמה טמאה, הרדב"ז והתשב"ץ והפר"ח מתירים, ואילו החיד"א והחת"ס אוסרים גם אם לא מצוי כלל שהגויים שותים חלב טמא³.

האם גם גבינה וחלב אסורים משום

חלב נכרי?

לגבי מוצרים המופקים מחלב, יש מוצרים שחז"ל אמרו שאינם נכללים בגזירה, כגון חמאה שא"א ליצור חמאה מחלב בהמה טמאה כי אינו מעמיד⁴, ויש מוצרים שחז"ל אסרו מטעמים נוספים כגון גבינות, כי תהליך ייצורם בהעמדתם בקיבת נבילות וטרפות⁵.

כדורות האחרונים, ישנן מחלבות העומדות

1 ע"ז דף לה ע"ב.

2 יו"ד סי' קטו ס' א.

3 הרדב"ז סי' אלף קמו והתשב"ץ ח"ד סי' לב והפר"ח יו"ד קטו, ו; החיד"א ברכי יוסף יו"ד סי' קטו סק"א והחת"ס יו"ד קז

4 ראה שו"ע יו"ד קטו, ג.

5 ראה גמ' ע"ז דף לה ע"א.

בפיקוח ממשלתי הבודק שלא הוכנס לחלב שום חומר אחר, ובחלק מהמדינות הפיקוח מוודא גם שלא עירבו עם החלב חלב מבעלי חיים נוספים, לדעת חלק מהפוסקים⁶ חלב זה מותר בשתייה וזאת בנוסף שאם אין חשש ממשי לחלב טמא, כגון כשהחלב הטמא יקר ביותר, שניתן להקל. אמנם רבים מהפוסקים⁷ סוברים שאין להתיר, מכיוון שחכמים גזרו לאוסרם באכילה, כשם שאסרו גבינות גויים, פת גויים ובישולי גויים, ומלבד החשש לחלב טמא, היתה כוונת חז"ל שיהיו ישראל עם קדוש לה' ומובדל מן הגויים.

ועומדים לנגד עינינו דברי הרבי הרי"צ ש"חלב עכו"ם (אפילו בלא-יודעים) מעורר ספקות באמונה".
והרבי הוסיף⁸, שהזהירות נחוצה במיוחד לנוער של ימינו, הזקוק לחיזוק מיוחד באמונה ובמצוות. בחינוך ילדים נכללת גם הקפדה וזהירות במאכלים שיש בהם חשש דחש חלב עכו"ם, ומקפידים על כך גם בתינוקות, וגם אכילתו לצורך בריאות אין להתירו.

בדין אבקת חלב נכרי - ראה מדור זה בשבוע הבא א"ה.

6 שו"ת אגרי"מ יו"ד ח"א סי' מז.

7 שו"ת בנין אב ח"ה סי' מז.

8 אג"ק חט"ז עמ' רמג.

סמס לרב שואל ומשיב

הרב אברהם החנין <
מותר לומד לגוי להכניס את השקע של הפלטה בשבת, כשהאוכל מבושל לגמרי?
אסור, אין להנות ממלאכה שגוי עושה עבור יהודי ובודאי שאין לרמוז לו.

שו"ע אדה"ז סי' ש"ז ס"ז

הרב מיכאל אבישד <
באיזה יום בשבוע הכי נכון להסתפר?

אפשר להסתפר כל השבוע הן ביום והן בלילה (למעט בראש חודש ובימים שנוהגים בהם אבילות), אלא שעדיף להסתפר ביום שישי ואם אין לו פנאי עדיף ביום חמישי, דהיינו, שיהיה כמה שיותר קרוב לשבת.

שו"ע אדה"ז סי' ר"ס ס"א, שם קו"א א', מנחת אלעזר ח"ג סס"ה

הרב משה קורנוויץ <
האם מותר בשבת לקפל מפיות לעריכת שולחן?

בצורה סתמית - מותר, בצורה בעלת משמעות או צורה מיוחדת - יש להמנע.

שו"ע אדה"ז סי' ש"ב ס"ח - ט', שש"כ פכ"ח סט"ז

הלכה יומית

אחריות הנזקים בבית מושכר <

מתי מתחייב השוכר לשלם על נזקים שנגרמו בדירה השכורה?

חמישי | נזקים שנגרמו לדירה והיה השוכר יכול למונעם

לעניין חיובי תשלומים נחשב דינו של שוכר כ"שומר שכר" (שחייב בגניבה ואבידה), אולם בשכירות דירה וכדומה שונה הדבר, שכן לפי ההלכה אין אחריות הנזקים מוטלת על השומר בקרקעות, והוא פטור מלשלם על נזקים שנגרמו להם. ולכן השוכר יהיה פטור מנזקים שייגרמו למבנה, אולם ניתן יהיה לחייבו רק על נזקים שנגרמו לריהוט. אלא אם כן התנו בעת קניין השכירות שהשוכר מתחייב מעבר למחויבות שהוטלה עליו על פי התורה – ועליו להחזיר את הדירה כפי שקבלה ולשאת באחריות הנזקים שיגרמו לה⁵.

שישי | תיקון נזקים שנגרמו ע"י רשלנותו של השוכר

כתבו הפוסקים שכשם שכל אדם שמוזק לרכושו של חברו מחויב הוא לשלם את נזקו, כך השוכר חייב לשלם על נזקים שגרם, אלא שמדין "מוזיק" ניתן לחייב את השוכר רק על נזקים שפשע וביצע באופן ישיר, אך לא על נזקים שנגרמו באופן עקיף. עם זאת, **כאשר השוכר יכול למנוע את הנזק חייב לעשות זאת - מדין "השבת אבידה"**⁶.

מקורות: 1. בבא מציעא קא, ב; רמב"ם הל' שכירות פ"ו ה"ג; טו"ש"ע וני"כ חו"מ ר"ס שיד. 2. טו"ש"ע וני"כ חו"מ ר"ס שיד; ערוה"ש שם ס"ד. 3. ראה פתחי חושן ח"ד פ"ו ס"ב והע"ז. 4. ראה שו"ת משפטיך ליע"ק פ"ג סכ"ד. 5. ב"מ צג, א (דין השומרים, וראה לקו"ש חל"א ע' 112 ואילך); טו"ש"ע וני"כ חו"מ שש"ז ס"א (שוכר כש"ש); שם שש"א ס"א (אין שמירה בקרקע); שם ס"ד (שאם קנו מידם להתחייב באחריותם חייבים). 6. ראה ב"ק צח, ב; (וראה שו"ע אדה"ז או"ח סתמ"א ס"ד, שהפושע הוא כמזיק); פתחי חושן שכירות פ"ו ס"ד הע"י.

החלונות והתקנת תנורי חימום, ולכן יש לבדוק את המנהג הרווח באותו מקום ובאותה העת לגבי כל תיקון לגופו².

שלישי | תקלות שהיו קיימות כבר בתחילת השכירות

כתבו הפוסקים שתקלות בדברים חיוניים עבור שימוש בסיסי בדירה באחריות המשכיר לתקן אותן, אפילו אם התקלה הייתה כבר קיימת בזמן חתימת ההסכם. ויש שכתבו שגם במקרה שהשוכר ידע על התקלה בעת שראה את הבית כדי לשוכרו ולא דרש את תיקונה, יכול לדרוש תיקונם בתוך זמן השכירות, שניתן להניח שהיה ברור לו שהמשכיר יתקן את התקלות, שהרי תיקונים אלו הם דברים שבלעדיהם הדירה אינה ראויה למגורים. **ובדברים שאינם חיוניים לדיירי הבית והיו מקולקלים בעת ביצוע הסכם השכירות, אין המשכיר חייב לתקנם** אלא אם כן היה ברור מתחילה שהבית כולל תוספת זו – כיוון שעל דעת כן שכר את הדירה ולכן על המשכיר לתקנם³.

רביעי | תיקון נזקים שנגרמו כתוצאה משימוש השוכר

כל האמור לגבי מחויבותו של המשכיר לתקן את הדרוש בדירה השכורה, הוא רק כאשר הנזקים לא בוצעו על ידי השוכר. וכן **נזק שנגרם כתוצאה משימוש סביר כתבו הפוסקים שתיקונו הוא באחריותו של המשכיר**, כמו כן הבהירו הפוסקים שהמשכיר אחראי לתקן גם תקלות שנגרמו כתוצאה מבלאי טבעי⁴.

ראשון | מחויבותו הבסיסית של המשכיר

נאמר במשנה: "המשכיר בית לחבירו, המשכיר חייב בדלת . . ובמנעול, ובכל דבר שמעשה אומן. אבל דבר שאינו מעשה אומן – השוכר עושהו". כלומר, חיובו של המשכיר לספק לשוכר בית את צרכיו ההכרחיים הרגילים, שהתקנתם כרוכה בעבודה מקצועית. אולם דברים שבאים כתוספת על הצורך הרגיל או **אף דברים חיוניים אלא שהתקנתם פשוטה אין המשכיר מחויב לספקם לשוכר**, וכך נפסק הדבר להלכה. אלא שכיוון שהדבר תלוי בכמה דברים, המשתנים בעקבות אופי הנהוג המשתנה מזמן לזמן וממקום למקום, לכן במדור זה יוצגו מספר דוגמאות נפוצות והשאלות ההלכתיות המתעוררות סביבן, ולמעשה יש לעשות כהוראת מורה הוראה מובהק בתחום זה¹.

האם חובת המשכיר לתקן דברים שהיו דרושים תיקון בדירה מתחילת השכירות, ולא תבעם השוכר?

שני | נזקים שנגרמו בבית בעת השכירות

כאשר היה מוסכם שבדעת השוכר לשכור בית זה כפי שעומד עתה בעת ההסכם, נחלקו הראשונים האם על המשכיר לתקן את הדרוש בדירה השכורה כאשר נגרמו בה נזקים במהלך ימי השכירות שתיקונם הוא חיוני עבור דייריו. ולמעשה כתבו הפוסקים שבכל שאלת מחויבותו של המשכיר יש לנהוג כמנהג המדינה, והביאו מספר דוגמאות לדברים שהיו מקובלים בזמנם, כגון נקיטת אמצעי בידוד מן הגשם והקור לקראת החורף, הכוללים איטום

הזמן גרמא

עניינו של ה"שוכר" בעבודת ה'

ה"שומר שכר" הוא . . שרוצה לקיים רצונו ית' . . אלא שעדיין . . הוא מצפה לקבל שכר עבודתו; אבל . . ה"שוכר" הוא להיפך, רצונו וחפצו הוא ליהנות מן העולם . . אלא שהוא יודע ומרגיש שעליו "לשלם" להקב"ה . . ולכן מקיים תומ"צ . . אלא שאעפ"כ . . נצטוונו "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה", דהיינו, שסוף סוף יגיע כאו"א להעבודה מאהבה, שלא אכפת לו מציאותו הוא.

לקו"ש חל"א עמ' 117-8

עשות רבני 'מכון הלכה חב"ד' זמינים במוקדי ההלכה

חסיד חב"ד אינו לבד!

קו לרב: 077-2251-770
טמס לרב: 055-7081-737

הגוגל של ההלכה SMSLARAV.CO.IL

